

БӨЛІМ: САБАҚ ЖОСПАРЛАРЫ

Стандарттау әдістері

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.05.2022СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/122030/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Сабақ мақсаты: Білім беру: Стандарттаудың принциптері мен әдістеріне сипаттама беру
Дамыту: Стандарттау жұмыстарында жиі қолданылатын әдістерді дамыту
Тәрбиелілік: Стандарттаудың принциптерін үйреніп, өз білімдерін жетілдіру.
Сабақ түрі: аралас
Сабақтың әдісі: баяндау...

Сабақ мақсаты:

Білім беру: Стандарттаудың принциптері мен әдістеріне сипаттама беру

Дамыту: Стандарттау жұмыстарында жиі қолданылатын әдістерді дамыту

Тәрбиелілік: Стандарттаудың принциптерін үйреніп, өз білімдерін жетілдіру.

Сабақ түрі: аралас

Сабақтың әдісі: баяндау

Негізгі терминдер:

Материалдық-техникалық жабдықтар: слайд «Стандарттаудың принциптері», интерактивті тақта

Пәнаралық байланыс: материалтану

Қолданылған әдебиеттер: Ж.Ж.Есенқұлова, Ж.Ж.Аканова, А.М.Касенова
«Стандарттау, сертификаттау және метрология негіздері»

Сабақ барысы:**I. Ұйымдастыру бөлімі:**

1 Сәлемдесу

2 Үйге берілген тапсырманы сұрау

3. Жаңа тақырыпты баяндау

II. Үй тапсырмасын қайталау:

Мемлекеттік техникалық реттеу жүйесінің құрылымы?

Стандарттау саласына байланысты уәкілетті органның функциялары?

III .Теориялық бөлім:

Стандарттау қызмет түрі ретінде жалпы ғылыми және арнаулы әдістердің жиынтығына сүйенеді. Бұл әдістер жиынтығы қайталанып кездесетін міндеттерді оптималды шешу үшін қажет болып табылады.

Стандарттау жұмыстарында жиі қолданылатын әдістер:

- стандарттау нысандарын ретке келтіру;
- параметрлік стандарттау;
- унификациялау;
- агрегаттау;
- кешенді стандарттау;
- озық стандарттау.

Стандарттау нысандарын ретке келтіру стандарттау нысандарының алуан түрлігін басқару болып табылады. Мысалы, жіктеуіштер, типтік конструкциялар, комплекттеуші бұйымдар, процестер, ережелер, құжаттардың формалары (нұсқалары) ретке келтіру жұмыстарының нәтижесі болып табылады.

Ретке келтіру стандарттау нысандарын жүйелеу (жүйеге келтіру), типтендіру, селекциялау, симпликациялау және оңтайлау арқылы (жолымен) жүзеге асырылады.

Жүйелеу – біртекті, өзара байланыстағы стандарттау нысандарының белгілі тізбегін тағайындау болып табылады.

Нысандардың алуан түрлігін ескерсек, жүйелеудің маңызы өте зор болып табылады, өйткені оларды өзара байланыстырылған және өзара бағыныстағы топтарға біріктіруге, оларды жіктеуге және ранжирлеуге мүмкіндік береді. Мысалы, Қазақстан Республикасында қолданылатын техника-экономикалық және әлеуметтік ақпарат жіктеуіштері жүйелеу жұмыстарының нәтижелері болып табылады.

Типтендіру – бірқатар стандарттау нысандарына ортақ сипаттар негізінде типтік конструкциялық немесе технологиялық шешімдерді әзірлеу жөніндегі әрекеттер болып табылады. Типтендіру нәтижелері типтік конструкциялар, бұйымдар, ережелер, процестер, құжаттар формалары, есептер, жұмыс жүргізу тәртібі және т.б. болып табылады.

Селекциялау — әртүрлі қызметтер облыстарындағы ары қарай да өндіруге немесе қолдануға қолайлы деп танылған нақты стандарттау нысандарын іріктеп алу.

Симплификациялау - селекцияға кері — әртүрлі қызметтер облыстарындағы ары қарай да өндіруге немесе қолдануға қолайлы емес деп танылған нақты стандарттау нысандарын іріктеп алу.

Басқа сөзбен айтқанда симплификациялау деп әр қолданылатын элементтердің санын қолайлы минимумге дейін қысқартуды (мысалы, ыдыстың, ыдыс-аяқтың, бекіту элементтерінің өлшемдік типтерін азайтуды) айтады.

Оңтайлау - мүмкін болғандардың ішінен ең жақсы (оңтайлы) стандарттау нысанын таңдап алу. Стандартталатын нысандардың параметрлерінің (арналу, қауіпсіздік, сапалық параметрлері, тұтыну қасиеттері және т.б.) оңтайлы мәндерін табуға негізделеді.

Стандарттау нысандарын оңтайлау экономика-математикалық әдістері және оңтайлы модельдерді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

Параметрлік стандарттау - параметрлердің қолайлы номенклатурасын және сандық мәндерін таңдау жән

ҚМ АА Қуәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.